

לב:

כל שעה פרק שני פסחים

עין משפט
גר מצוה

מסורת הש"ס

צוה א מ"א פ"א מ"ג
מנחת הל' כ:
צו ב ג מ"א פ"א כ:
ד מ"א פ"א כ:
ה מ"א פ"א מ"ג מעילה
כ"א:

רבינו חננאל

ודא ר' אלעזר חסמא את
ליה כי חמץ בפסח מותר
בתנא, אבל ר' עקיבא רב
יוחנן בן גוריון יאמר ליה
בן יעקב יש לומר כי
כולהו סבירא ליה חמץ
בפסח אמר בתנא וביא
מילי, מאן דמסר סבר
לפי דמיא משלם וחמץ
בפסח אף לו דמיא לסיך
פטור, ואין דמייב סבר
לפי מדה משלם ואע"פ
שאין לו דמיא ליה שיהא
אינו משלם אלא לפי
מדה חמץ לשלם, וליה לן
לסיב סמא רבי יוחנן
בן גוריון ליה מדה משלם
כדמייב ליה, ולקרא לפי
דמיא משלם סבירא ליה,
וחמץ בפסח מותר בתנא
סבירא ליה, דא הכי הוה
ליה לרבי יוחנן בן גוריון
לאחרוויי דעייב אף
חמץ בפסח יש לו חומר
שאם רוצה מסיק או
מניחה לפני כלבו, כי הכי
דמוהו ר' אלעזר חסמא.
אלא עייב לפי מדה משלם
סבירא ליה ש"מ, תרי אבא
כיה חרומה משלם ק"ך
וחומש, מיט דמייב ואיש
כי יאכל קדש בשגגה וחסף
המישוי עליה, ואביה
בכיה אביה ורא, אבא
שאל אומר אינו משלם
עד שיהיה כה שה פרוטה,
מאי טעמא דמייב נתן
לבתא את הקדש ואין מיתה
בפחות משה פרוטה, ואכל
אכל פחות מכזה חרומה
משלם ק"ך ואיש משלם
וחומש, ואוקמה דלא
כאבא שאל, דא אבא
שאל כיון דאית ביה שוה
פרוטה אפי' דלא הוה
כיה, ואמר רב סמא אפילו
תימא אבא שאל, אבא
שאל חו"ב כפי שיהיה בו
כיה ושוה פרוטה, איני
דאבא שאל לו מחייב
אלא אם יש בו כיה,
התניא אבא שאל אומר
כל שיש בו שוה פרוטה
חייב בתשלומין וכל שאין
בו שוה פרוטה אינו חייב,
אמר לו לא אמר שיה
פסחא אלא לענין מעילה,
אלא לענין חרומה עד
שיהא בה כיה, סביל
הדשא (לאבא שאל) לא
מחייב כיון דמייב רבי
איה ביה שוה פרוטה,
ואם איתא דאבא שאל
לא היה מחייב עד דאית
כיה כיה, כיון שיש בה
כיה חייב הוה ליה ללימר
ליה, ונלמה בחיובא
ליה פסח, ואף רב סמא
הרי בה, דתניא ונש
כי חסמא מעל ותנא
למדין שאינו מביא קרבן,
י'אמר דין הוה ומה שאר
מית שחייב בהן כיה
שאר מדין מקרבן, מעילה

16 וְשָׁלַל כֵּךּ כח:
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם
16 וְשָׁלַל י"ג, כח. כח.
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם
16 וְשָׁלַל י"ג, כח. כח.
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם
16 וְשָׁלַל י"ג, כח. כח.
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם
16 וְשָׁלַל י"ג, כח. כח.
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם

תורה אור השלם

1. ויאיש כי יאכל קדש
בשגגה חספה חמשהו
עליו נתת ונתן לכה את
הקדש ויבא ככ ר'
2. נפש כי חטעה מעל
והביא את אשמו ליה
איל תמיס מן האזן
בכפרו כסוף שקלים
בשקל הקדש לאשם:
ויקרא ה טו

מוסף רש"י

פרט למצוי, את
המטות (ויחא פ) שאל
שקל אובלן או מספין של
מזימה ולא כיה מתן,
שאל מייב (והש"ס פ).
הוי

אמר אבי רבי עקיבא רבי יוחנן בן גוריון. ובהא פליגי רבי עקיבא ורבי יוחנן בן גוריון. דמיה ליה מותר ניהדר ליה ר' יוחנן לרבי עקיבא בשאר ימות השנה ויום פסח. בשאר ימות השנה קאלי פרט למצוי. תרומה של כהן אפי' בשוגג שאינו משלם חומש אלא קרן פלוג מניק חולין: **ההוא מיביעי ליה דבר הראוי להיות קדש**, וכוליה קרא משום סיפא אלטערין: **דאיה כהן שוה פרוטה**, וליכא כיה כהן שנת בלוגה: כיון דליא כהן כיה ר' דאליה כמייב צה: **הארמה רבנן קמיה דרב ספא**. דקדקו מלכין ואמרו לפיו דהא מתני' דקפלה אחיה ללא חכנא שאלו דהא שמעין ליה דקפיד פרוט' ולא אכיה: **מריס צה**, סיהא צו כיה דהא אכילה כתיב צה וסיפה בדמיו פרוטה דהא כתיב ונתן: **סייב בשלומין**. אמרום שוגג קאי וקרן וחומש קאמר: **לענין מעילה**. נזכרה מהקדש כצוה דעתה לא כתיב אכילה אלא לתרומה אפי' יש צו שוה פרוטה אף חייב חומש עד סיהא צו כיה. מכלל לחכנא שאלו אפי' דליכא כיה דאיה חרומה צה וביש צו כיה קאי אכנא שאלו וקאמר דאפי' דאית צה כיה צה צה ענין פרוט' הכי הוה לכו למייב כיון דיש צו כיה חייב: **וחסא כשגג**. נמעילי דהקדש כתיב: **והוא דין הוא**. דמייב פטור מקרבן ולמה ליה קרא: **שחייב כהן**. הכחוש כיה כיון חלב ודם: **פטר כהן אם סמוי**. לא מקרבן דגני טעלם שגגה כתיב: **לא חייב כהן מיהא**. כיה שמיס אלא מעילה חייב עד זדונה מיתה כדלקמן ודילמא מיתה חמירא מכת: **ואמר ליה רב נחמן גרסין**. הרי נתנא אלימא ליה כיה ממיתה מעיקרא דקמי מעילה שלא חייב צה כיה אלא מיתה כי אלימא כיה חמירא ולבסוף אלימא ליה מיתה דקמי תאמר נמעילה כי: **וא"ל**. רב חייא לעולם כיה אלימא ליה ויהן סיפא דמתני' הכי קאמר לא אם אמרת בשאר מצות שחייב לא חייב בהן אפילו מיתה בפחות מכות תאמר נמעילה שחייב צה מיהא מיתה בפחות מכות. כוולכו גרסין ואמר ליה ומתקף ליה רב פפא כו' עד דכר צה: **ומאי גימסוף**. איכא דהא רבא ורב ששת שדו צה נרגא כהאי מירוא דמירית ומקשו הכי היכי אמרי דמנא אפחות מכות מחייב מיתה: **מאן שמעט ליה דאמר מעילה זדונה מיהא רבי**. ועל כרחיך מתרומה גמר לה כדמפרישין וכיון דמתרומה גמר לא משמט צה מיהא אלא כמיה כהרומה דתרומה גבי מיתה כתיב צה אכילה דמיתה דתרומה נפקא לן מדמייב וכל ז' לא יאכל קדש' גבי ומתו צו כי יחללוהו באלו הן הנשרפין כשהדרין (דף פ"ב): **הויד**

תורה אור השלם

1. ויאיש כי יאכל קדש
בשגגה חספה חמשהו
עליו נתת ונתן לכה את
הקדש ויבא ככ ר'
2. נפש כי חטעה מעל
והביא את אשמו ליה
איל תמיס מן האזן
בכפרו כסוף שקלים
בשקל הקדש לאשם:
ויקרא ה טו

מוסף רש"י

פרט למצוי, את
המטות (ויחא פ) שאל
שקל אובלן או מספין של
מזימה ולא כיה מתן,
שאל מייב (והש"ס פ).
הוי

אמר אבי רבי אליעזר בן יעקב ורבי עקיבא רבי יוחנן בן גוריון כולוהו סבירא להו חמץ בפסח אמר בהנאה ובהא פליגי ררבי עקיבא סבר אלפי דמיא משלם ורבי יוחנן בן גוריון סבר לפי מדה משלם פשיטא מהו דתימא רבי יוחנן בן גוריון נמי כרבי עקיבא סבירא ליה דאמר לפי דמיה משלם והתם היינו טעמא דקא מחייב משום דסבר לה כו' וימי הגלילי דאמר לחמץ בפסח מותר בהנאה קמ"ל ואימא הכי נמי אם בן נהדר ליה רבי יוחנן בן גוריון לר' עקיבא כי היכי דמהדר ליה רבי אלעזר חסמא לר' אליעזר בן יעקב: **ת"ר דהאובל כיה תרומה משלם** קרן וחומש אבא שאלו אומר עד שיהא בו שוה פרוטה מ"ט דתנא קמא אמר קרא ויאיש כי יאכל קדש בשגגה ואכילה בכזית ואבא שאלו מאי טעמא אמר קרא ונתן ואין נתינה פחות משהו פרוטה ואיך נמי הא כתיב יאכל הוא (דף פרט למצוי) הוא דתנא ותנא קמא הכתיב ונתן הוא מיבעי ליה לרבי הראוי להיות קדש (פרט לאובל תרומת חמץ בפסח): **ת"ר דהאובל תרומה פחות מכזית משלם את הקרן ואינו משלם את החומש** היכי דמי אי דלית ביה שוה פרוטה קרן נמי לא לישלם ואי דאית בה שוה פרוטה חומש נמי לישלם לעולם דאית בה שוה פרוטה ואפילו הכי כיון דלית ביה כיה משלם את הקרן ואינו משלם את החומש אמרוה רבנן קמיה דרב פפא הא דלא כאבא שאלו דאי כאבא שאלו האמר כיון שיש בה שוה פרוטה אפי' דלית ביה שוה פרוטה ליה רב פפא אפילו תימא אבא שאלו אבא שאלו תרתי בעי ובי בעי אבא שאלו אבא שאלו תרתי בעי ובי בעי אבא שאלו תרתי ויהא (דף תנן) אבא שאלו אומר את שיש בו שוה פרוטה חייב בתשלומין את שאין בו שוה פרוטה אינו חייב בתשלומין אמרו לו הלא אמרו שוה פרוטה אלא לענין מעילה בלבד אבל לתרומה אינו חייב עד שיהא בו כיה ואם איתא כיון שיש בו כיה מיבעי ליה תויבתא ואף רב פפא הדר ביה דתניא (וחסא בשגגה פרט למודי והלא דין הוא ומה שאר מצות שחייב בהן כיה פומר בהן את המזיד מעילה שאין בה כיה אינו דין שפטר את המזיד לא אם אמרת בשאר מצות שכן לא חייב בהן מיתה ת"ל בשגגה פרט למזיד ואמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין האי תנא מעיקרא אלימא ליה כיה ולבסוף אלימא ליה מיתה ואמר ליה הכי קאמר לא אם אמרת בשאר מצות מיתה בהן חייב בהן מיתה חמירא אמר דתך שהנחת את דעתו וא"ל מאי ניהותא דרבה רב ששת שדו ביה נרגא מאן שמעת ליה דאמר

תורה אור השלם

1. ויאיש כי יאכל קדש
בשגגה חספה חמשהו
עליו נתת ונתן לכה את
הקדש ויבא ככ ר'
2. נפש כי חטעה מעל
והביא את אשמו ליה
איל תמיס מן האזן
בכפרו כסוף שקלים
בשקל הקדש לאשם:
ויקרא ה טו

מוסף רש"י

פרט למצוי, את
המטות (ויחא פ) שאל
שקל אובלן או מספין של
מזימה ולא כיה מתן,
שאל מייב (והש"ס פ).
הוי

ואין נתינה פחות משהו פרוטה, ורבנן נמי לא פליגי אלא משום דמכיב אכילה וס"ת והא קיימא לן (מלין דף ק"ג) דמשה אחת פוטרת את הכרי אפי' דמיה צה נמיה דמייב תמן לו ובהוב (ב"מ מ). אמר קוין בכלי אפי' שאין צו שוה פרוטה אפי' דמיה ונתן לרעהו וגבי גט נמי אמרין (נוטק דף כ). כתבו על איסורי הנאה כבר אפי' דמיה ונתן נדה יש לומר דהכא ודאי ענינן שוה פרוטה דמיה קיימא לתשלומין והוי כמו השנה גולה שאין בפחות משהו פרוטה ולהי משום דמייב ונתן משמע שפיר נמיה שזנה אכל שאר מילי אפי' דמיה צה נמיה לא ענינן שוה פרוטה מיהו קשה לרי' דרבי יהודה דרס כדכתיבות (דף י"א) ואמר יתן ממנו על זר כמיה וילף נמיה נמיה נמיה מתרומה ואדילף מתרומה בכזית לוף מכל נמיה לתומרה דהוה בכל שוה כהן חמץ דמיה ונתן כהנותן שאין צה עיבור והו נמי דומי' דסיפה דהו בכל שוה ולמי' דתס נמיה בכל שוה אפי' דרבי הירושא מיבעיא ליה דרבי הראוי להיות קדש. ואפי' דמאס הקודש דרשין דבר סביא ליה ליה קודש אלטערין נמי ונתן דאי כתב את הקודש לתודה ה"א דלא אהא לנעוטי אלא מעוטי אכל כל פירות ישלם להי כתב ונתן דמשמע שפירוט של נמיה ענין רלוו להיות קודש: **מעילה ש"א חייב בה כיה אינו דין שפטר בה את המזיד**. מימה ניהא היא הנותנת דשאר מלות על חמורות שהן ככה אף לזונה כפה אכל נמיה שוה קלה שאין צה כיה יש לזונה כפה וכה"ג איכא כריס מכות (דף ג' 3) דקאמר ק"ו ומה הוה שעשה מעשה נמזיד דין גולה עדים שלא עשו מעשה אינו שולל יגלו היה הנותנת הוה שעשה מעשה נמזיד לא יגלה כי היכי דלא מיהו ליה כפה כן שלא עשו מעשה יגלו דמיהו ליה כפה ועוד ארבעה כיה ושוה פרוטה. איני דאבא שאל לו מחייב אלף אש צו כיה, והתניא אבא שאל אומר כל שיש בו שוה פרוטה חייב בתשלומין וכל שאין בו שוה פרוטה אינו חייב, אמרו לו לא אמר שיה פסחא אלא לענין מעילה, אלא לענין חרומה עד שיהא בה כיה, סביל הדשא (לאבא שאל) לא מחייב כיון דמייב רבי איה ביה שוה פרוטה, ואם איתא דאבא שאל לא היה מחייב עד דאית כיה כיה, כיון שיש בה כיה חייב הוה ליה ללימר ליה, ונלמה בחיובא ליה פסח, ואף רב סמא הרי בה, דתניא ונש כי חסמא מעל ותנא למדין שאינו מביא קרבן, י'אמר דין הוה ומה שאר מית שחייב בהן כיה שאר מדין מקרבן, מעילה

תורה אור השלם

1. ויאיש כי יאכל קדש
בשגגה חספה חמשהו
עליו נתת ונתן לכה את
הקדש ויבא ככ ר'
2. נפש כי חטעה מעל
והביא את אשמו ליה
איל תמיס מן האזן
בכפרו כסוף שקלים
בשקל הקדש לאשם:
ויקרא ה טו

מוסף רש"י

פרט למצוי, את
המטות (ויחא פ) שאל
שקל אובלן או מספין של
מזימה ולא כיה מתן,
שאל מייב (והש"ס פ).
הוי

16 וְשָׁלַל כֵּךּ כח:
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם
16 וְשָׁלַל י"ג, כח. כח.
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם
16 וְשָׁלַל י"ג, כח. כח.
17 וְיָחַד פ', כח. כיה לט:
18 וְשָׁלַל י"ג, כ. דכ"ל מ"ג.
19 וְהַחֲסִיפָה מִתְרוֹמֹת פ"ח
כיה ע"פ ג' ו"ג והמנחם

